

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

Epistola Alexandri episcopi Alexandriae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

ANNO CHRISTI 325.

tribus constituta, nec permiserim, nec patiar aliqua nouitate violari, &c. Sanctus Gregorius sicut sancti euangelii quatuor libros, sic quatuor Concilia suscipere & venerari se fatetur, Nicænum scilicet, Constantinopolitanum, Ephesinum, & Calchedonense. & alibi inquit: Nos generales Synodos a Nicæna incipientes, cum reliquis quatuor veneramur, quia ipsam sequentes in cunctis sententiis unanimes concordant.

Epist. 24. lib. 1.

Epist. 53. lib. 7. In dict. 2.

ΑΙ ΠΡΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. ΕΠΙΣΤΟΛÆ QUÆ ANTECESSERVNT CONCILIVM NICÆNUM.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ. ΕΠΙΣΤΟΛΑ ΑΛΕΧΑΝΔΡΙ episcopi Alexandria.

Τῷ ἡμισυπάλῳ ἀδελφῷ καὶ ὁμοψύχῳ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀλέξανδρου ἐν κυρίῳ χαίρειν. Carissimo fratri & unanimi Alexandro, Alexander in Domino salutem.

Eufr. lib. 1. cap. 1.

ΗΦΙΛΑΡΧΟΣ ἦν μὲν ἡγεμὼν αἰθεροῦ καὶ φιλάρου καὶ ἀεθέριος τῆς δοκούσης αἰετῆς παροικίας πέφυκεν ἐπιβουλῶν, διὰ ποικίλων παρὰστων ἦν ποιούτων ἐπιβουλῶν τῆ ἐκκλησιαστικῆ βίσεως. οἱ σκηλατούμμοι ἦν ὑπὸ τῆ ἐνεργουῦτος ἐν αὐτοῖς διαβόλου εἰς τὴν παροικίαν αὐτοῖς ἠδονῶν, πάσης βίλαβείας ἀποσιρήσαντες, πατοδοσι τῆς κρίσεως τῆ θεοφύλαξ. καὶ ὡν ἀναγκάων ἡμῶν τῶ παρόντι δηλώσει τῆ ὑμετέρῃ βίλαβείᾳ, ἵνα φυλάτῃτε ἐδὼ ποιούτοις, μή τις αὐτῶν ὁμιλήσῃ καὶ τῆς ὑμετέρῃς παροικίας ἐπιβουλῆς, εἴτε δι' ἑαυτῆς, εἴτε δι' ἄλλων ἱκανοὶ ἦν ὑπο-

EST quidem propositum hominibus improbis, in quorum animis inexplebilis honoris & pecuniae cupiditas insita est, ut ecclesiis, quae videntur plus habere dignitatis, ex occulto insidiantur; qui per varias ac multiplices vias sinceram ecclesiae pietatem oppugnare non cessant. Nam impulsu diaboli, qui vim suam in eorum animis exercet, in furorem acti, ad voluptates quae forte se offerunt, feruntur praecipites; atque ab omni pietate refugientes, timorem diuini iudicii proterunt. De quibus ego, qui inde non parum acceperim incommodi, necesse habui vestrae pietati significare, ut id generis homines sedulo deuitetis, ne forte quisquam illorum audacia fretus, vel per seipsum, vel per alios (sunt enim pra-

Ex Theod. lib. 1. cap. 4.

stigiatores ad simuladā fraudem, atque adeo inferendam ex se apti & comparati) vel per literas omnis mendacii elegancia & suavitate sic conditas, vt simplicis ac sinceræ fidei hominem facile a veritate abtrahant, in vestris ecclesiis erroris sui imprimat vestigia. Nam Arius & Achilles nuper facta coniuratione, dum Colluthi ambitionē imitari student, cum in eo vitiositatis genere lōge superarunt. Ille enim hos ipsos accusans, improbo suo proposito habuit quod pratexeret: hi autem cum illius nundinationem, qua Christum ipsum vendidit, animaduertēt, non amplius ecclesiæ legibus subiecti esse sustinuerunt; sed speluncis latronum sibi constructis, Conuentus in illis sine intermissione agere, noctes diesque Christo & nobis maledice obtrectare, omnem apostolicam & piam doctrinam criminari, simulatione Iudaica officinam ad Christum oppugnandum instruere, diuinitatem Saluatoris nostri inficiari, cum ceteris hominibus nihilo præstantiorem prædicare, vocibusque omnibus pro eius salutari in carne œconomia, & abiectioe sui nostra causa sucepta, ex sacris literis selectis, iisdem impiam suam prædicationem corroborare; & verba, quibus æterna eius diuinitas & gloria vna cum Patre ineffabilis confirmatur, auerfantes, subuertere nituntur. Quippe impiam gentilium & Iudæorum de Christo opinionem defendentes, suam ipsorum laudem ab iis (quantum fieri potest) venari; & in quibus eis ludibrio sumus, omnia enixe confectari student. Seditioes porro in nos quotidie concitare, graues ciere persecutiones, & interdum lites per muliercularum

κείνασαι πρὸς ἀπάτην ὁ γνή-
τες ἢ διὰ γραμμάτων ψευδῶς
κακομυθῶν, καὶ δυναμῶν
ὕφαρπάζουσι. Ὁ ἀπλὴ πίστις καὶ ἀκε-
ραία θεοσεβητικότητα. Ἀρξὶς γρὼν
Ἐ Αχιλλῆος σιωμοσίδου ἑναρχος
ποιμαίνοντες, πλὴν Κολλούτου Φι-
λαρχίδου πολὺ χείρον, ἢ ἐκείνος, ἐ-
βήλωσαν. ὁ μὲν γρὼν αὐτοῖς τοῖς
ἐγκαλῶν, τὸ ἐαυτῶν μοχθηρῶς θεο-
δέσεως ὄρεσθ' ὅφασιν. Ὁ δὲ πλὴν
ἐκείνου χειρῶν πορείαν θεωροῦ-
τες, ἐκ ἐπιτήσεως ἐκκλησίας ὑποχί-
ελοι μὲν ἐκαρτέρησαν, ἀλλ' ἐαυ-
τοῖς ἀπίλεια λησῶν οἰκοδομήσαν-
τες, ἀδιαλείπτως ἐαυτοῖς προσποι-
οῦνται σιωδοῖς, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡ-
μέραν ἐν πάσι καὶ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν
διαβολαῖς ἀσκοῦντες, οἱ πάντες τὸ
δοξολογικῆς διδασκαλίας δόξης κρα-
τηροῦντες, ἰουδαϊκῶς θεοσεβητικῶς
χειρῶν πορείαν σιωμοσίδου ἐργασθῆ-
σαι, τὸ θεοπότης τῶ σωτήρι ἡμῶν
δυνάμεις, καὶ τοῖς πάνσιν ἴσον ἐπι-
κρύσαντες, πάνσιν τε αὐτῶν τὸ σω-
πέλου οἰκονομίας καὶ δι' ἡμᾶς πα-
πνώσεως φωνῶν ἐκλεξάμενοι,
ὅς ἀπὸν σιωμοσίδου πύρεσθαι τὸ
ἀσεβείας ἐαυτῶν τὸ κηρυγμα, πῶς
δεχθῆναι θεοπότης αὐτῶν, καὶ πῶς πῶ
παρελὶ δόξης δλέκτου σῶν λόγους
δοξοσεβῶντες. Ὁ γρὼν ἐκείνων
τε καὶ ἰουδαίων ἀσεβῶν πρὸς Χριστοῦ
δόξαν κρατῶντες, τὸ πρὸ ἀπὸν
ἐπιμονὸς ὡς ἐνὶ μάστιγι ἐπιεσθῆναι,
πάντα μὲν, ὅσα καθ' ἡμῶν πρὸς αὐ-
τοῖς γαῖται, θεοσεβητικῶντες,
σάσεως δὲ ἡμῶν καθ' ἡμέραν Ἐ δια-
γμοῖς ἐπεγείροντες. Ἐ τῆσθ' μὲν δι-
κασθῆναι συκροποῦντες δι' ἐπι-

ANNO
CHRISTI
325.

χας γυναικείων ἀπάκτων, ἀή-
 πάτησαν τὸ τοῦ Ὁ Χριστιανισμὸν
 διασύροντες, ἐκ τῶν ἀειζήτων πᾶ-
 σαν ἀγμὰν ἀσέμνως τὰς παρ' αὐ-
 τοῖς νεώτερας· διὰ καὶ τῶν ἀρρήκ-
 τῶν τῶν Χριστοῦ χιτῶνα, ὃν Ὁ δῆμοι
 διελθὲν ἐκ ἐβουλόσαντο, αὐτοὶ ἄ-
 σαι ἐπόλησαν. ἡμεῖς μὲν οὖν, ἀ καὶ
 τῶν βίω ἀπάν, καὶ τῆ ἀνοσίῳ ἔπι-
 χήρῳ πρέπῃ, διὰ τὸ λυθάνην,
 βεβδέως ἔπρησαντες, παμψη-
 φῆ τῆς πρὸς κοινούσης Χριστοῦ τῆ
 * δότῃτα ἐκκλησίας ἔξηλάσαντες,
 ὡς τῆς πρὸς κοινούσης Χριστοῦ τῆ
 δότῃτα σμικρῶν δυνάτεω, ἐπεχίρησθε
 ὃ ἀειδρομαῖς, ἡρώμῳ καὶ δι' ἡ-
 μῶν, παρεκβαίνην πρὸς ὅν ὁμό-
 φρονας συλλέπτουργεῖ, ἡμίμα
 μὲν εἰρήνης καὶ ἐνώσεως, ἀξίωσιν
 ἑσπεκρινόμῳ, τὸ δὲ δληδῆς, σιω-
 αρπῆσαι ἵνας ἀπάν εἰς τὴ ἰδίαν
 νόσον διὰ χριστολογίας ἀσπυδαζον-
 τες, καὶ συμμυλάτῃτε ἡράμματα
 παρ' ἀπάν ἀποῦται, ἵνα παρανα-
 γινώσκοντες αὐτὰ τοῖς ἑσπ' ἀπάν
 ἡπατημόις, ἀμετανοήτοις ἐφ' οἷς
 ἐσφάλησαν κατασπυδαζωσιν, ἔπι-
 τελομόις εἰς ἀσέβειαν, ὡς αὐ
 συμψήφοις αὐτοῖς καὶ ὁμόφρονας
 ἔχοντες ἔπισκοποῖς. οὐχ ἀπὸ γοῦ
 παρ' ἡμῶν πονηρῶς ἐδίδαξαν τε καὶ
 διεπράξαντο, ὁμολογοῦσιν αὐ-
 τοῖ, δι' αὐ καὶ ἔξωθεν· διὰ ἡ σιωπῆ
 ταῦτα πρὸς διδάσιν, ἡ πεπλασιέ-
 νοις λόγοις καὶ ἐγράφοις ἔπισκιά-
 ζόντες ἀπατώσι. πῶν ἄνωτέρως γοῦ
 καὶ βωμολόχοις ὁμιλίαις τῆ φθορο-
 ποιῶν ἀπάν διδασκαλίαν ἔπικρύ-
 πτοντες, σιωαρπῆσαι ἑσπ' εἰς ἀ-
 πάτην ἐκκλείμῳ, ἐκ ἀπὸ ἡρώμῳ

impurarum sermones, quas ipsi in
 fraudem impulerunt, intendere:
 nonnunquā religionem Christianā,
 suas tenellas iuueculas per singulas
 plateas turpiter circūducendo, gra-
 uissimis contumeliis afficere: quin
 etiam inconstabilem & indissolubilem
 Christi tunicam, quā carnifices no-
 luerūt discindere, hi discerpere nō
 dubitarunt. Nos igitur (sicut scele-
 rata eorum vita, & conatus execra-
 bilis postulat) suffragiis omnium
 tandem, licet sero propter rei igno-
 rationem istud fimus aggressi, ec-
 clesia, quæ Christi diuinitatem a-
 dorat, illos eiecimus, vt adoratio-
 nem quæ Christi deitati debetur,
 minuentes. Itaque hi circumcurre-
 re hac illac, quo nobis obtrectent,
 defletere ad collegas nobiscum in
 eadem fide consentientes, specie
 quidem pacem & concordiam si-
 mulate petere, sed reuera moliri,
 vt per sermonis lenocinia nonnul-
 los eorum in sui morbi contagio-
 nem pertrahant: literas quoque ab
 illis blandiores petere, vt coram
 iis, quos errore implicarint, eas le-
 gentes, suæ prolapsionis impoeni-
 tentes reddant, atque ad impieta-
 tem assuefaciant, quasi episcopos
 suæ sententiæ & opinionī consen-
 tientes haberēt. Nam nec illis con-
 fiteri volunt ea quæ tam nefarie
 impieque apud nos cū docuerunt,
 tum fecerūt, quorum gratia eccle-
 sia expulsi sunt: sed vel silentio tege-
 re, vel partim sermonibus commē-
 titiis, partim literis veteratorie scri-
 ptis obscurare nitūtur, quo eos dolo
 deludant. Quapropter colloquiis
 tum probabilitate, tum facetiis di-
 cacibus refertis, perniciosam suam
 doctrinam tamquam velis obten-
 dentes, hominem simplicē & frau-
 di expositum in suum errorem ra-
 piunt: quin etiam ab obtrectando

Ioan. c. 19.
v. 25.

* a. 325.

ANNO
CHRISTI
325.

apud omnes nostræ sanctæ piæque religioni haudquaquam se abstinent. Vnde fit, vt nonnulli qui eorum literis subscribunt, in ecclesiam eos recipiant: quod factum (mea quidem sententia) maximam infamiae notam collegis nostris, qui illud ausi sunt, inuulsi; qui non modo id quod Canon apostolicus non permittit, faciunt, sed eorum contra Christum conatū plane diabolicū, qui illis inest, vehementiorem efficiunt. Quocirca, fratres carissimi, abiecta cunctatione, ingenii mei vires, quo istorum vobis infidelitatem significarem, excitavi: qui asserunt, tempus aliquando fuisse, cum non esset filius Dei; postea factum, cum non ante existerit: talem fuisse tum, cum factus erat, qualis quisque homo est. omnia enim Deum ex nihilo fecisse. Qua sententia Dei filium in creatione omnium rerum, siue rationis sunt illæ participes, siue expertes, concludunt. Quibus etiam consequenter addunt, cum natura posse mutari, virtutis & vitii capacem esse. Itaque hoc posito, eum ex nihilo factum, literarum sacrarum, quæ Verbi Dei æternitatem, immutabilitatem, sapientiæ Verbi diuinitatem (atque ista sunt Christus) docent, prorsus labefactatur auctoritas. Est enim in nostra quoque situm potestate (istæ ecclesiæ pestes aiunt) filios Dei fieri, non aliter atq; ille factus est. Scriptum namque esse: *Filios genui, & exaltavi*. Ac cum illis obiicitur sententia, quæ deinceps sequitur: *Et ipsi spreuerunt me*; quod plane naturæ Saluatoris, qui est natura immutabilis, repugnat: tum omni exuta erga Deum pietate ac reuerentia, aiunt, Deum, cum præscientia & præfensione prænouisset, neutiquā

Isa. c. l. v. 2.

ἢ τῶν ἁπάντων πᾶσι συκοφαντῶν τὴν ἡμετέραν πίστιν. ὅθεν καὶ συμβαίνει τινὰς τοῖς γραμμασιν αὐτῶν ὑπογράφοντας, εἰς ἐκκλησίαν εἰσδέχεσθαι μεγίστης, ὡς οἶμαι, διαβολῆς ἡπικερμῆς τοῖς τῶτο πολυμῶσι συλλειτουργοῖς, τῶ μῆτε τὸ δοξολογικὸν καὶ ὄνα τῶτο συχαρεῖν, ἀλλὰ καὶ ὑπεκκαίειν τὸ ἐπὶ αὐτοῖς διαβολικῶς καὶ Χερισθὸν ἐνέργειαν. διὸ καὶ οὐδὲν μελλήσας, ἀραπητοὶ, δηλώσαμι ὑμῖν τὸ τοιοῦτων ἀπιστῶν, ἐμαυτὸν διηθένησα, λεγόντων, ὅτι ἡμεῖς ποτε, ὅτε ἐκ τῶ ἰσθμοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ γέγονεν ὑπερῶς ὁ ἀσθενέστερον μὴ ὑπάρχον, τοιοῦτον γνησίμους ὅτι καὶ ποτε γέγονεν, ὅσα καὶ πᾶσι ἐπιπέφυκεν ἀνθρώποις πάντα γὰρ, φησὶν, ὁ θεὸς ὅτι ἐκ ὄντων ἐποίησε σωμα ἀλαμβανόντες τῆ τῆ ἀπίστων λογικῶν τε καὶ ἀλόγων κτίσεις καὶ ἡμῶν τῶ θεοῦ. οἷς ἀπολούδως καὶ φασὶν αὐτῶν τρεπίσης ἐπιφύσεως, ἀρετῆς τε καὶ κακίας ἡπιδετικῶν, καὶ τῆ ὅτι ἐκ ὄντων ὑποστάσεις, καὶ τῆς θείας τῆ ἐπι αὐτῶν αἰεὶ σωμαίρου ὡς γράφας, αἰ τὸ ἀτρέπτον τῶ λόγου καὶ τῶν θεότητων τῶ σοφίας τῶ λόγου σημαίνουσι, ἃ ὅστιν ὁ Χερισθός. διδάμθη γοῦν καὶ ἡμεῖς, φασὶν ὅτι ἀλάστορες, ἡοὶ γνησίμους θεοῦ, ὡς ἀπὸ κακῶν γέγραπται γὰρ, ἡοὶ ἐγγήνησα καὶ ὑψώσα. ἡπικερμῆς ὅ αὐτοῖς τῶ λέγοντος ἐξῆς ῥητῶν, αὐτοὶ δὲ με ἠδέτησαν ὅτι οὐ φουσιῶν ἐστὶ τῶ σωτῆρος ὅτι φύσεως ἀτρέπτον· πάσης βλαβείας ἐαυτῶν ἐρημώσαντες, τῶ φασὶ, πρὸς γὰρ καὶ πρὸς τῶ ἐπιπέφυκεν αὐτῶν εἶδοτα τῶ θεόν, ὅτι ἐκ ἀπ...

AN CUB

* αιμ

* αιμ

ANNO
CHRISTE
325.

ἀδεύσας, ὅξειλέχθαι αὐτὸν ἀπὸ πάντων. οὐ γὰρ φύσις καὶ κατ' ἐξαρθεῖν τῆς ἄλλων ἡν ἔχοντα ἡ οὐτε γὰρ φύσις ἡ ὁμοίως ὅτι τῆς Θεοῦ, Φασι, οὐτέ τινα ἔχον ἰδιότητα πρὸς αὐτὸν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸν προσηύχθησαν τυχάνοντα φύσεως, διὰ τῶν ὀπιμῶν λειαν καὶ ἀσκησιν μὴ τρεπόμενον ἐπὶ τὸ χεῖρον, ὅξειλέχθαι ὡς εἰ καὶ Παῦλον τὸ βιάσασθαι καὶ Πέτρον, μηδὲν διαφέρειν πούτων τῆς κείνου ἡ ὁμοίως εἰς τὰς ἀσκήσασιν τῆς φρενοβλαβοῦς τῆς διδασκαλίας, καὶ τῆς γραφῆς ἐμπεδυνόντες, καὶ τὰς ἡγεμόνοι τὸ ἐν ψαλμοῖς πρὸς Χερσοδῶν ῥητὸν οὕτως ἔχον ἡ ἀπὸ πρὸς διακοσμήσει, καὶ ἐμίσσηται ἀδικίαν· διὰ τῆς ἔχουσε σε ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς σου ἔλαμον ἀγαλλιάσεως τὰς τοῖς μετόχους σου. καὶ ἐμὴν οὐκ ὅτι ὁ ἡὸς τῆς Θεοῦ οὐτε ὅξει ἐκ ὄντων γεγενῆσθαι, οὐτε ἡν ποτε, ὅτι ἐκ ἡν, αὐτὰρ κῆς παίδουσι Ἰωάννης ὁ διαφελισῆς, γεάφω οὐτως καὶ αὐτῶν· ὁ μονογενῆς ἡὸς ὁ ἡν εἰς τὸ κόλπον τῆς πατρὸς. προσοῦ μῆρος γὰρ ὁ Θεὸς δεικνύει διδασκαλῆς ἀλλήλων ἀχρῶεσσα πρὸς ἀμαρτῆς δύο, τὴν πᾶσι καὶ τὸν ἡὸν, ὄντα αὐτὸν ἐν τοῖς κόλποις τῆς πατρὸς ἀνόμασον. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅτι τοῖς ὅξει ἐκ ὄντων γενομένοις ὁ λόγος τῆς Θεοῦ οὐ σαφῶς ἐμείται, πάντα δὲ αὐτῶν γερονέναι ὁ αὐτὸς φησιν Ἰωάννης τὸ γὰρ ἰδιόθεν αὐτῶν ὑπόσασιν ἐδήλωσεν εἰπὼν· ἐν ἀρχῇ ἡν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἡν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἡν ὁ λόγος· πάντα δι' αὐτῶν ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτῶν ἐγένετο οὐδὲ ἐν, ὁ γέρονεν. εἰ γὰρ πάντα δι' αὐτῶν ἐγένετο, πῶς ὁ τοῖς γενομένοις

ipsum aspernaturum, idcirco ex omnibus elegisse. non enim eum aut natura, aut prerogatiua quidquam prater ceteros filios habuisse (nullum namque natura filium Dei esse affirmant, neq; quemquam esse qui vlla cum eo proprietate coniunctus sit) sed cum esset natura mutabili, & propter singularem in vita & moribus rite instituendis diligentiam ac studium non ad vitia deflecteret, Deum illum elegisse; adeo vt Paulum & Petrum, si in hoc & ipsi obnixe incubuissent, eodem modo futuros fuisse asserant filios Dei, quo ille fuit. Ac quo insanam & pestiferam suam doctrinam confirment, etiam in ipsas scripturas vim faciunt, & sententiam in psalmis de Christo traditam, quæ ita se habet: *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus Deus tuus oleo letitiæ participibus tuis; ad suum institutum detorquent.* Verum quod filius Dei non creatus fuerit ex nihilo, neque tempus fuisse cum non erat, Ioannes euangelista abunde satis docet. Sic enim de illo scribit: *Vnigenitus Filius, qui est in sinu Patris.* Cum enim diuinus ille magister docere instituerit, Patrem & Filium duas res esse quæ separari nequeunt, Filium in sinu Patris esse dixit. Quin etiam, quod filius Dei non sit rebus ex nihilo creatis annumerandus, idem Ioannes ostendit, cum dicat, *Omnia per ipsum facta esse.* Nam proprium eius subsistentiæ modum declarauit his verbis: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil quod factum est.* Quod si omnia per ipsum facta sunt, qui fieri potest, vt is qui rebus creatis essentiam in-

* ἀπὸ μὲν

* ἀπὸ μὲν

Pf. 44. v. 8.

Ioan. c. 1. v. 18.

Ibid. c. 1. v. 3.

Ibid. v. 1.

Concil. Tom. 2.

Z

ANNO
CHRISTE
325.

dulferit, quodam tempore non fuerit? Nulla enim ratio vult, vt quod creat, eiusdem sit cum creatis naturæ. Quod si ipse fuit in principio, & omnia per ipsum facta sunt, creataque ex nihilo (nam quod est, ac subsistit, illis quæ fiunt ex nihilo, contrarium est, vehementerque repugnat; cum alterum, nullum esse interuallum inter Patrem & Filium, neque illud vlla animi cogitatione posse informari; alterum, mundum ex nihilo conditum ostendat:) perspicuum est, mundum habere nuperam generationem, quippe cum omnia a Patre per Filium talem esse sententiæ originem consecuta. Itaque sanctissimus Ioannes, cum illud, *Erat*, quod est Verbi Dei proprium, immensum esse, & longe supra mortalium captum & cognitionem positum animaduertent; eius genesim, creationemque dicere noluit, nec ausus est syllabis iisdem auctorem rerum & res ipsas nominare: non quod Verbum Dei ingenitum sit, (nam solus Pater est ingenitus) sed quod ineffabilis vnigeniti Filii Dei subsistentia non modo solertem intelligentiam euangelistarum, verum fortasse etiam angelorum comprehensionem longe superat. Itaque meo quidem iudicio, ne in piis quidem numerandi sunt, qui in istarum rerum inquisitionem intrare non dubitant, spreta reiectaque illa sententia: *Aliora te ne quaras, & sublimiora te ne scruteris.* Quod si cognitio multarum aliarum rerum, quæ sunt sine dubio his longe imperfectiores, comprehensionem fugiat humanam (quales sunt illæ, de quibus Paulus sic loquitur: *Quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt, ea quæ preparauit Deus diligentibus se: qua-*

Ecclesiæ. 3.
v. 22.

1. Cor. c. 2.
v. 9. ex Esai.
c. 64. v. 4.

τὸ εἶναι χαρισάμενος, αὐτὸς ποιεῖ ἐκ
 λῶ; οὐ γὰρ πὸς ὁ λόγος τὸ ποιῶν
 τοῖς γυνομένοις τὸ αὐτῆς εἶναι φύσεως
 διορίζεται. εἰ γὰρ αὐτὸς μὲν λῶ ἐν
 δεξιῇ, πάντα ἃ δι' αὐτῆς ἐγένετο, καὶ
 εἰς ἐκ ὄντων ἐποίησεν· ἐναντίον ὅθεν
 δοκεῖ τοῖς εἰς ἐκ ὄντων γυνομένοις
 τὸ ὄν, καὶ ἀφ' ἐσθλῶς σφόδρα. τὸ μὲν
 γὰρ μέγα ἐξυπατάς καὶ ἕως οὐδὲν δεί-
 κνυσιν εἶναι διάστημα, οὐδὲ ἀχει-
 νὸς ἐννοίας τῆς τοῦ φαντασάμεναι τῆς
 ψυχῆς δευαμένης· τὸ ἃ εἰς ἐκ ὄν-
 των δημιουργεῖται τὸ κόσμον, νεω-
 τέρον ἐστὶ τὸ ὑποστάσεως καὶ ποσῶ-
 σφάτον πλὴν γένεσιν, ὑπὸ τῆς πατρὸς
 διὰ τῆς ἕως πάντων εἰληφότων πλὴν
 ποιῶν οὐσίωσιν. μακρὸν γυνῶ
 θεωρήσας τὸ θεοῦ λόγου, τὸ λῶ, καὶ
 ὑπεράρον τὸ τὸ γυνητῶν διανοίας, ὁ
 ἀλαβέστας Ἰωάννης, γένεσιν αὐ-
 τῆς καὶ ποιῶσιν ἀπηξίωσεν εἰπεῖν, εἰ δὲ
 τῆς ὁμοσιότητος συλλαβῆς τὸ ποιῶν
 τοῖς γυνομένοις ὀνομάσαι τολμή-
 σαι· ἐχ' ὅτι ἀγγέλιος ἦν ἐν γὰρ ἀγγέ-
 λητον ὁ πατήρ· ἀλλ' ὅτι διανοίας μὲν
 τὸ διαφελιστῶν, τὰ καὶ ἢ καὶ ἀγγέλων
 καὶ ἀλαβέστας ὑπερέπεκεινὰ ὅστιν ἢ
 μονογυνοῦς ἕως εἰς ἀνεκδήγητος
 ὑπόστασις. δισεβῆς ἐκ ὀμει * λο-
 γισμοῖς εἰς μέγα τούτων ἐπε-
 σοτῶν τὴν τολμήσας, διὰ τὸ ἀνήκου-
 ῶν, χαλεπώτερον σου μὴ ζῆται, καὶ
 ὑψηλότερον σου μὴ εἰδέταξ. εἰ γὰρ
 ἐτέρον πολλῶν ἢ γνώσις, καὶ πύ-
 των ἀσυκρίτως κολοβωτέρον, κέ-
 κρυπται πλὴν ἀθεοπίνων κατὰ λη-
 λιν· οἷα ἐστὶ τὸ Πάυλω· ἃ ὁ
 φθαλμὸς ἐκ εἰδέ, καὶ οἱς ἐκ ἤκουσε,
 καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἐκ ἀνέ-
 βη, ἃ ἢ τοῖμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶ-

ANNO
 CHR.
 325

AN
 CHR
 325

ANNO CHRISTI 325.

ον αυτον. Διλλα και τα αστερα Φη-
 σιν ο θεος τω Αβρααμ ζυθμη-
 σαι μη δυνασαι. και εν, αμμυ
 θαλασων, και σαρονας υετες, Φη-
 σι, τις εξαριθμησ; πως αν πε-
 ρεγρασαι το τις πτω τω θεοδ λο-
 γου υαωσαν, εκ τος ει μη με-
 λατολικη διαθεσι λιφθεις τυ-
 χαιο; ωει ης τω περιφουλικον
 πωμα Φησι: πτω ημεαν αυξ υς
 δηγησεται; ω και αυτος ο σωτηρ
 ημω, εδν παντων εεργατων τω
 εν κοσμο κίονας, πτω ωει τυ-
 των γωσιν αυτων δυοφορησεται
 εαποδασε πασι μη ουω αυτωις α-
 φυσικον εη λεγων εις καταλη-
 ψιν, μονω η τω πατει ανακεισεται
 πτω τω θεοπατου τουτου μωσηλου
 ειδησιν ουδεις γδ εγω ης εδν ο
 υος, λεγων, ει μη ο πατηρ και τω
 πατει ουδεις εγω, ει μη ο υος.
 ωει ου και τω πατει ομα λε-
 γω τω μωσηλου μου εμοι και πως
 εμοις. οπ δε μαριωδες τω, εη εκ
 οντων τω υον γερονειαι φρονειν,
 ηρονικω εροντα πτω περιβολω,
 αυτωδεν δεικνυται τω, εη εκ ον-
 των, καν αγνωσιν τω ανσητοι πτω
 ης φωνης αυτων μαριαν. η γδ
 ηρονις εμπολιτδεδω δε τω, εκ
 λω, η αιωνος τον διασηματι. ει
 τινω δληδες τω, παντα δι αυτ ε-
 γηετ, δηλον οπ και πας αιων, και
 ηρον, και διασηματα, η τω, πο-
 τε, εν οις τω, εκ λω, εεισκειται, δι
 αυτ εγηετο. και πως εκ απιδαι-
 νω, τω και ηρονις, και αιω-
 νας, και καιροις, εν οις τω, εκ λω,
 συμπεφυρται, ποιησαντα, αυτων
 ποτε μη ειναι λεγων; αδιανοητων
 Concil. Tom. 2.

les sunt præterea stellæ, quas Deus
 Abrahamo numerari posse nega-
 uit; qualis denique est arena maris,
 & stillæ pluviæ; quas res, inquit
 scriptura, quis enumerare pote-
 rit? quid ergo est, cur quisquam, ni-
 si insanus & plane mente captus sit,
 Verbi Dei subsistentiâ curiose per-
 uestigare moliatur? de qua ita spiri-
 tus loquitur propheticus: *Genera-
 tionem eius quis enarrabit?* Per quam
 quidem sententiâ ab animis eorū,
 qui erant velut colūnæ & principes
 omnium qui in toto orbe vixerunt,
 Saluator noster, quo illis gratifica-
 retur, istarum rerum notitiam tā-
 quam onus auferre studuit; remque
 supra naturam esse docuit, vt quif-
 quam eas cogitatione deprehēdat:
 nam soli Patri diuinissimi illius my-
 sterii cognitionem referuatam esse.
 sic enim locutus est: *Nemo nouit
 quis sit Filius, nisi Pater; & Patrem
 nemo nouit, nisi Filius.* De qua re ar-
 bitror Patrem hoc quoque dixisse:
Secretum meum mihi & meis. Quod
 autem extremæ dementiae sit, Fi-
 lium ex iis quæ non sunt, ortum, in-
 que tempore productum existima-
 re, eadem ipsæ voces, nimirum, *Ex
 his quæ non sunt*, satis declarant, licet
 isti stupidi suarum vocum insaniam
 non intelligant. Nam id quod dicitur,
Non erat; aut in tempore fuisse
 necesse est, aut in aliquo sæculi in-
 teruallo. Proinde si verum est, om-
 nia per ipsum facta esse; constat et-
 iam omne sæculum, tempus, inter-
 ualla temporis, & illud, *Quando*, in
 quibus reperitur id quod dicitur,
Non erat, per ipsum facta esse. Et
 quid est, quam obrem non sit absur-
 dum, eum qui sæcula, tempora, op-
 portunitates temporū, quibuscū il-
 lud quod dicitur, *Non erat*, permix-
 tum est, produxit, quodā tempore
 non fuisse asserere? quippe cum in-

Gent. c. 15. v. 5. Eccles. c. 1. v. 2.

Isai. c. 53. v. 8.

Math. c. 11. v. 27.

If. 24. c. 16.

ANNO
 CHRISTI
 325.

αγος

fulsum sit, & plenum cuiusq; insci-
 tia, cum qui alicuius rei procreator
 extiterit, post rei illius procreatio-
 nem ipsum procreatum esse. Nam,
 ut istorum fert opinio, non solum
 illud interuallum temporis, in quo
 Filium a Patre generatum non fu-
 isse asseuerant, prius erat quam Dei
 sapientia, qua hanc vniuersitatem
 construxit; verum etiam scriptu-
 ra, qua illum primogenitum omnis
 creaturae appellat, mentita est. Ac-
 cedit eodem Paulus, qui de eo his
 congruentia, voce clarissima fun-
 dit. sic enim ait: *Quem constituit ha-
 redem omnium, per quem fecit & sa-
 cula.* Quin etiam in eo condita sunt
 omnia, & qua in celis, & qua in ter-
 ra, visibilia & inuisibilia, siue princi-
 patus, siue potestates, siue dominatio-
 nes, siue throni; omnia per ipsum, &
 in ipsum condita sunt, & ipse est ante
 omnia. Quocirca cum illud, *Ex ni-
 hilo;* seu, *Ex his qua non sunt,* non si-
 ne summo scelere & impietate po-
 situm sit; necessario sequitur, Pa-
 trem semper patrem fuisse. Atque
 est Pater semper, cum habeat Filiu,
 ob quem vocatur Pater: & cum sit
 ei semper Filius, est semper Pater,
 perfectus, atque in ipso quod vere
 bonum est, expletus omnibus suis
 partibus: qui Filium vnigenitum
 neque in tempore, neque ex inter-
 uallo temporis, neque ex nihilo ge-
 nuit. Qui igitur fieri potest, vt non
 sit impium dicere, quodam tempo-
 re sapientiam Dei non fuisse, cum
 loquatur de se: *Ego eram apud illum
 componens; ego eram cui adgaudebat?*
 aut virtutem Dei aliquando non
 fuisse, aut verbum eius mancum
 fuisse aliquando, aut alia negare, ex
 quibus & Filius cognoscitur, & Pa-
 ter velut notis quibusdam discerni-
 tur? Nam cum quis splendorem glo-
 ria negat esse, tollit simul & pri-

Hebr. i. v. 1.
 Colof. i. c. 16.

Proverb. 8.
 v. 30.

Hebr. i. v. 3.

γδ κη πάσης ἀμαθίας ἀπάληων, ἢ ἀπὸν γυμνόν λινος, αὐτὸν με-
 ταγενέστερον λέγειν ἢ κείνου γυμέ-
 σεως: *ωρηνγέται γδ καὶ αὐτὸν ἢ*
τὰ ὅλα δημιουργήσεως τῆς θεοῦ ἁ-
φίας ἐκείνο ἢ διασημα, ἐν ᾧ φασὶ
μη γεννηθῆσθαι ἢ ἕὸν τῆς πατρὸς, ψά-
δα μόνης, κατ' αὐτὸν, κη τῆς ωρ-
τόποκον αὐτὸν ἔστι πάσης κήσεως ἀ-
ναγορευούσης γραφῆς. σύμφωνα
γυμνὸν τῶν τοῖς βοῶν κη ὁ μεγαλοφω-
νότατος Γαῦλος φάσκων ὡς αὐ-
τῆς ὄν ἐξῆκε κληρονόμον πάντων, δι-
οὐ κη ἔσθαι αἰώνιας ἐποίησεν. ἀλλὰ κη
ἐν αὐτῷ ἐκπέθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, κη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ἄρα-
τὰ, κη τὰ ἀόρατα, εἶτε θεραῖ, εἶτε
ἄξοιστάι, εἶτε κωερόπτες, εἶτε θρό-
νοι: πάντα δι' αὐτῆς κη εἰς αὐτὸν ἐκπ-
σαι, κη αὐτὸς ὄσθαι ὡς πάντων. ἀσε-
βείατος οὐκ φανείσης ἢ ἔξ ἐκ ὄν-
των ὑποθέσεως, ἀνὰ γη (V) πατέ-
ρα αἰετῆ πατέρα. ἐστὶ ἡ πατήρ αἰετ,
*ἄφρόντος τῆς ἡμῶν, * διὸ χρηματίζ-*
πατήρ. αἰετ δὲ ἄφρόντος αὐτῷ τῆς
ἡμῶν, αἰετ ὄσθαι ὁ πατήρ τέλος, ἀνελ-
λιπῆς πυχάνων ἐν τῷ καλῷ, οὐ
χρονικῶς, οὐδὲ ἐκ διασηματῶν,
οὐδὲ ἔξ ἐκ ὄντων γνησίας (V) μ-
νογενῆ ἡμῶν. ἢ δὲ ἐκ ἀνόσθαι ἢ
λέγειν, ποτὲ μὴ εἶναι πλεὺς ἁφίας
τῆς θεοῦ, πλεὺς λέγουσαν ἐγὼ ἡμῶν
ἄφ' αὐτῷ ἀρμολογούσα, ἐγὼ ἡμῶν
ἢ ὡς ὁσέχαιρεν; ἢ πλεὺς διώαμιν τῆς
θεοῦ μὴ ὑπαρχεῖν ποτὲ, ἢ (V) ἁ-
ρον αὐτῆς ἡκρωπιεῖσθαι ποτὲ, ἢ πᾶ-
ἀλλα, ἔξ ὧν ὁ ἡμῶν γωελέεται, ἔ-
πατήρ χραεακπελέεται; ἢ ἡμῶν
ἀπαύχασμα ἢ δόξης μὴ εἶναι λέ-
γειν, στωακαρεῖ ἔξ ἡμῶν ὡς ὁσέχαιρεν

ANNO
 CHRIS-
 TI
 347

ANNO
 CHRIS-
 TI
 347

ANNO CHRISTI 325

Φως, οὐ ὄντι ἀπαύγασμα. εἰ ὃ καὶ ἢ εἰκὼν τῆς Θεοῦ ἐκ λυ αἰε, δὴλον ὅτι οὐδὲ οὐ ὄντι εἰκὼν τῆς Θεοῦ, ὄντι αἰε. ἄλλα καὶ τῶ μὴ εἶναι τῆς ὑποστάσεως τῆς Θεοῦ χροακλήσεα, σωμαναίρεται καὶ κείν ὁ πάντως τῆς αὐτῆς χροακλήσεως ὄντι. ὅτι ὄντι ἰδεῖν τῆς ὑπόστασος τῆς σωμαναίρεται, οὐδέ μίαν ἔχουσαν κοινωσίαν πρὸς τῆς λοιπῶν ὑπόστασος. ὅτι ὄντι ἄρρητος αὐτῆς ὑπόστασος ἀσυκρίτως ὑπόστασος εἰδείθη ὑπόστασος πάντων, οἷς αὐτῆς τῆς ἐχάρισατο οὐτως καὶ ἡ ὑπόστασος αὐτῆς καὶ φύσιν τυχαίουσα τῆς πατρικῆς Θεοῦ τῆς, ἀλέκτω ὑπόστασος διαφέρει τῆς αὐτῆς Θεοῦ ὑπόστασος τῆς. ὁ μὲν γὰρ ἀτρέπτου φύσεως τυχαίος, τέλειος ὄν καὶ δια πάντων ἀένδεος. ὁ δὲ τῆς εἰς ἐκείσεα ὄντι ὑποκαίμενοι, τῆς τῆς αὐτῆς τούτου βοηθείας δέονται. ἡ γὰρ αὐτῆς καὶ πρὸς τῆς εἰς τῆς Θεοῦ σοφία; ἢ τῆς πρὸς λαβεῖν ἢ ἀπαλήθεια, ἢ ὁ Θεοῦ λόγος; πῶς αὐτῆς εἰς βελιαιδιῶν ἢ ζωῆ, τῆς ἀληθινῶν Φωτός; εἰ δὲ τῆς το, πῶς πλείον ἢ ἀφύσικῶν τυχαίος, μωρίας ποτὲ δεικνύει ἢ εἰς τῆς σοφία; ἢ τῆς πρὸς Θεοῦ δυνάμιν ἀδυναμία πρὸς ἀπαλήθεια; ἢ ἀλογία τῆς λόγῶν ἀμωροδυνάμιν; ἢ τῆς ἀληθινῶν Φωτός ὄντι τῆς σκοτός; τῆς μὲν ἀποστόλου αὐτῆς λέγοντος. ἡς κοινωσία Φωτός πρὸς σκοτός, ἢ ἡς συμφώνησις Χριστῶ πρὸς Βελιάλ; τῆς ὅτι Σολομῶντος, ὅτι ἀδυνάτων αὐτῆς καὶ μέγιστος πρὸς ἐνοίας βιρδιῶν ὁδοῦ ὁ Φωτός ὄντι πέτρας, ἢ πρὸς καὶ Παῦλον ὄντι ὁ Χριστός. ὁ δὲ κεί-

mariam lucem, cuius est splendor. Quod si porro imago Dei non erat semper; liquet neque illum, cuius imago est, semper fuisse. Quin etiam cum dicitur formam subsistentiam Dei non esse, tollitur vna etiam ille qui omnino ab ea figuratur. Vnde licet perspicere Saluatoris nostri proprietatem, qua filius est, nihil cum aliorum filiorum proprietate habere commune. Nam quemadmodum inexplicabilis eius subsistentia propter eximiam & singularem ipsius excellentiam ostenditur rebus prestare omnibus, quibus ipse essentiam tribuerit; pari etiam ratione quæ eiusdem est (vt ita dicam) filiatio, quæ est secundum naturam paternæ diuinitatis, ineffabili præstantia antecellit eorum filiationi, qui per ipsum in filios adoptantur. Nam ille est natura plane immutabilis, omnis in se perfectionis cumulum habens, nec vilius plane rei indigens: hi autem cum conuersioni vtrolibet subiecti sint, illius egent auxilio. Qui enim fieri potest, vt Dei sapientia vltos progressus faciat, aut ipsa veritas, omninoque ipsum Dei Verbum sibi aliquid acquirat? aut quomodo ipsa vita, lux vera, præstabilius fiat? Quod si ita se habet, quanto magis repugnat naturæ, vt sapientia stultitiæ aliquando capax fuerit, aut potentia Dei implicata imbecillitate, aut obscurata temeritate ratio, aut tenebræ denique cum vera luce commixtæ? præsertim cum & Apostolus simili causâ adductus dicat: Quæ societas luci ad tenebras, aut quæ conuentio Christo ad Belial? Et Salomon quoque, quod fieri nequit, vt vel cogitatione comprehendatur via serpentis super petram, quæ est, vt Paulus ceter, Christus. Qui autem sunt eius

Ibidem.

1. Cor. 6. c. 14. Prou. 30. c. 19. 1. Cor. 10. v. 4.

creaturæ, vt homines & angeli, benedictionem acceperunt vt in dies proficerent, vt virtutibus mandatisque in lege præscriptis excultis exercitatisque non in vitia dilaberentur. Quapropter Dominus noster Iesus Christus, qui est Patris natura filius, ab omnibus adoratur. Illi vero spiritu seruitutis deposito abiectoque, & spiritu adoptionis filiorum ex recte præclareque factis, & ex progressionem in virtute assumpto, beneficio Christi, qui est natura Dei filius, affecti, fiunt filii adoptiui. Quod vero ad germanam, propriam, naturalem, & eximiam eius filiationem attinet, Paulus apostolus explanat, de Deo loquens his verbis: *Qui proprio filio non peperit, sed pro nobis* (videlicet non natura filius) *ipsum tradidit.* Nam quo ab aliis filius, qui non sunt proprii, distingueretur, eum proprium filium nominauit. Porro in euangelio sic scriptum legimus: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Itemque in psalmo Saluator ait de se: *Dominus dixit ad me, Filius meus es tu: suam ipsius demonstrans veram & naturalem filiationem, & nullos alios præter se sui Patris filios esse naturales.* Quid quæso illud: *Ex utero ante luciferum genuite?* an non perspicue ostendit naturalem quæ in Filio est, paternæ generationis proprietatem, quam non studio in moribus pie instituendis, non in virtute excolenda progressu, sed propria naturæ vi est consecutus? Proinde vniuersus Patris Filius hanc proprietatem qua filius est, firmam & immutabilem tenet. At adoptio filiorum, quæ est in iis quæ ratione vtuntur, quæque non natura ipsis, sed probitate morum & Dei beneficio inest, ex sacra scriptura mu-

Rom. 8. v. 15.

Iud. c. 32.

Mat. c. 3. v. 17.

Psal. 1. v. 7.

Psal. 109. v. 3.

σμάτα αὐτῶν τυχάνοντες, ἀνθρώποι τε καὶ ἄγγελοι, ἢ ἀλόγιας ἐλήφασιν κερσόπην, ζρεπῆς ἀσκουμένοι καὶ νομίμοις ἐντολαῖς, πρὸς τὸ μὴ ἀμάρτανειν. διὸ δὴ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς φύσις τῆς πατρὸς υἱὸς τυχάνων, ὑπὸ πνεύτων κερσοκωεῖται. Ὁ δὲ ἀδοξομένοι τὸ πνεῦμα τὸ δουλείας, ὅς ἀδραγαθιμάτων καὶ κερσοπῆς τῆς υἱοθεσίας λαβόντες πνεῦμα, διατῆ φύσις υἱὸς ἀνεργουμένοι, γιγνόμεναι αὐτοὶ θεοὶ υἱοί. πλὴν μὲν οὐκ ἠγνοῦν αὐτῶν, καὶ ἰδιόθεν, καὶ φυσικῶν, καὶ κατ' ἐξάρτησιν υἱοθεσίας ὁ Παῦλος οὕτως ἀπεφώνησεν πρὸς θεοὺς εἰπόντων ὅς γε τῆς ἰδίου υἱοθεσίας ἐφείσθη, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν, δηλονότι τῆς μὴ φύσις υἱὸν, παρέδωκεν αὐτὸν. πρὸς γὰρ αἰνῆ διαστολῆ τῆς ἐκ ἰδίων, αὐτὸν ἰδιὸν υἱὸν ἐφῆσεν εἶναι. ἐν δὲ τῷ ἀγαθῶν οὐτὸς ὅστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπῆτος, ἐν ᾧ ἠδύκωσα. ἐν δὲ ψαλμοῖς ὁ σωτὴρ φησὶ κύριος εἶπε πρὸς με, υἱὸς μου εἶ σὺ γνησιότητά ἐμφανίζων, σημαίνει μὴ εἶναι αὐτῶν γνησίους υἱοὺς ἀλλοῖς ἕνεκα πρὸ αὐτῶν. πῆ δὲ καὶ τὸ, ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγγύνησά σε; οὐκ ἀντικρὶ πατρικῆς γνήσεως φυσικῶν ἐνδείκνυται υἱοθεσίας, οὐ δὲ πνεύτων ὁπμιελεία, καὶ κερσοπῆς ἀσκήσεως, ἀλλὰ φύσεως ἰδιώματι πνεύτων λαβόντες ὅθεν καὶ ἀμετέπησιν ἐχὼ πλὴν υἱοθεσίας ὁ μονογενὴς υἱὸς τῆς πατρὸς. πλὴν δὲ τῶν λογικῶν υἱοθεσίαν, οὐ κατὰ φύσιν ὑπαρχουσαν αὐτοῖς, ἀλλὰ ὁπμιελείαν, καὶ δουρεῖα θεοῦ, καὶ μετέπησιν οἰδοῦν

ANNO CHIANI 344

ANNO CHIANI 344

ANNO
CHRISTI
325.

ὁ λόγος· ἰδόντες γὰρ τοὺς υἱοὺς τοῦ θεοῦ
 τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων,
 ἔλαβον αὐτοῖς γυναῖκας, καὶ
 ἐξῆς. καὶ, υἱοὺς ἐγέννησα καὶ
 ὑψώσα, αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν,
 διὰ τοῦτο εἰρηκέναι τὸ θεὸν ἐ-
 διδάχθημεν. πολλὰ λέγειν ἔχων,
 ἀγαπῶν, παρέργουμαι, φοβερὸν
 ἐστὶν νομίμας διὰ πλείονων διδα-
 σκάδων ὁμόφρονας ὑπομιμνή-
 σκην. αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδιδασκί-
 ἐστε, ἐκ ἀγνοουμένων ὅτι ἡ ἐναρχία
 ἐπινασάσα τῆ ἐκκλησιαστικῆς ἡσθε-
 βεία διδασκαλία, ἐβίωτος ἔστι
 καὶ Ἀρτεμῆ, καὶ Ἰηλὸς τῆς Ἀν-
 τιόχειαν Γαύλου τῆς Σαμοσαπέως,
 σωῶσα καὶ κρίσις τῶν ἀπανταρχῶν
 ἐπισκόπων ἀποκηρυχθέντος τῆς
 ἐκκλησίας ὅτι διαδέξαμενος Λου-
 κιανὸς, ἀποσιωπῶν ἡμῶν
 τῶν ἐπισκόπων πολυετῆς χρό-
 νου· ὅτι τῆς ἀσεβείας τὴν τρυφά-
 ἐρροφηκότες, νῦν ἡμῶν ὅτι ἐκ
 ὄντων ἐπέφυσαν, τὰ ἐκείνων κε-
 κρυμμένα μοχθήματα, Ἀρείου
 τε καὶ Ἀχίλλαιος, καὶ ἡ τῶν σω-
 αῦτοῖς πονηρῶν ἀποσιωπῶν
 καὶ ἐκ οὗτωσιν ἐν Συρίᾳ χρο-
 πονηθέντες ἐπισκοποι τρεῖς, διὰ
 τῆς σωτηρίας αὐτοῖς, ὅτι τὸ χεῖ-
 ρὸν ὑπεκαίοντο. ὅτι ὅτι ἡ κρί-
 σις ὑπεκαίοντο τῆ ὑμετέρᾳ δο-
 κίμασι· οἱ τὰς μὲν τῶν σωτηρίου
 παύσει, τὰ πεινώσεως τε καὶ κέ-
 νώσεως, καὶ τῆς καλουμένης αὐ-
 τῆς πτωχείας, καὶ ὅτι ἐπισκόποι
 ὁ σωτὴρ δι' ἡμᾶς ἀνεδέξατο Φω-
 ναί, διὰ μνήμης ἔχοντες, ὅτι
 ἠδύναντο ὅτι ἀραρχαφῆ τῆς ἀνά-
 memoria tenentes, in medium

tabilis ostenditur. *Nam videntes, Gen. 6. a. 2.*
 inquit, *fili Dei filias hominum, acce-*
perunt sibi uxores: & quæ sequuntur.
 ac rursus: *Filios genui, & exaltaui, Isai. 1. v. 2.*
ipsi autem spreuerunt me; Deum per
 Iaiam prophetam dixisse cogno-
 uimus. Verum quamuis de hac re
 multa habeam dicere, carissimi fra-
 tres, tamen ea missa propterea fa-
 cio, quod absurdum putem docto-
 res fidei doctrina consentientes plu-
 ribus admonere: quippe cum ipsi
 fitis docti a Deo, & non ignoretis
 tum Ebionis & Artemæ doctrinam
 esse, quæ non ita pridem veram ec-
 clesiæ pietatem oppugnare cœpit;
 tum pestiferum studium Pauli Sa-
 mosateni episcopi Antiochiæ, qui
 Concilio omnium ubique episco-
 porum atque adeo iudicio, ecclesia
 eiectus est. Cuius peruersæ doctri-
 næ Lucianus successor factus, mul-
 torum annorum spatio, hoc est, tan-
 tisper dum tres episcopi alius post
 alium ecclesiam illam rexere, ex-
 clusus ab ecclesia mansit. Istorum
 hæreticorum impietatis fæces, hi
 qui nuper exorti, Filium Dei ex ni-
 hilo ortum asserunt, quique sunt
 velut stolones occulti ex illis nascen-
 tes, animis hauserunt; Arium dico,
 Achillam, & reliquâ improborum
 illis adhærentium turbam: quin e-
 tiam tres episcopi in Syria nescio
 quomodo ordinati, quoniam isto-
 rum errores suo consensu approba-
 runt, videntur eorum amentiam
 velut facibus nouis admotis magis
 incendisse: in quos quidem accu-
 rate inquirendi potestas vestro iu-
 dicio permessa est, qui voces de Sal-
 uatoris passione, de abiectione &
 exinanitione sui ipsius, & eius ita
 vocata paupertate, aliasque quibus
 tamquã aduentitiis se in sacris lite-
 ris nostra causa describi passus est,
 afferunt, vt de supræma ac sempi-

terna ipsius diuinitate detrahant, eorum verborum penitus obliti, quibus naturalis eius gloria, nobilitas ac maiestas, & aeterna cum Patre mansio significantur; cuius generis sunt illa: *Ego & Pater unum sumus*. Quam sententiam dum protulit Dominus, non se Patrem appellauit, neque duas secundum hypostasim naturas, vnam esse declarauit, sed quod Patris Filius ipsam Patris effigiem plene atque perfecte retineat & seruet: quippe cum eius similitudinem natura in se impressam habeat, & perfectissima sit Patris imago, & expressa figura primarii illius exemplaris. Vnde Dominus Philippo quodam tempore Patrem eius videre cupienti, dicentique: *Ostende nobis Patrem*; aperte commonstrat: *Qui vidit me, vidit & Patrem*: quandoquidem Pater per ipsum, velut per speculum purissimum, idemque animatum, in quo Dei exprimitur & elucet imago, manifeste cernitur. Filium porro Patri similem, in psalmis pronuntiatum memorant sanctissimi viri, in quibus scriptum est: *In lumine tuo videbimus lumen*. Quapropter qui honorat Filium, honorat & Patre: idque plane merito. nam omnis vox impia, quae temere contra Filium profertur, in Patrem quoque recidit. Itaque nemini mirum debet videri, fratres carissimi, (hoc enim quoque persequi animus est) si falsas confictasque tum contra me, tum contra populum nostrum sanctissimum criminationes deinceps exposuero. Nam qui aciem ad diuinitatem Filii Dei oppugnandam instruxerint, non mirum si nos contumeliosis maledictis lacerare non vereantur. Qui etiam neminem volunt ex antiquis patribus sibi comparari, neque il-

Ioan. 10.
v. 30.

Ioan. 14.
v. 9.

Psal. 35.
v. 10.

ἄπο καὶ δεξιῶν αὐτοῦ θεότητος. ἢ ἡ τῆς φησικῆς αὐτοῦ δόξης καὶ ἀρχαίας, καὶ παρὰ τῶν πατρῴων ἁγιωτικῶν λόγων ὀρθόδοξοις ἀποστολῶν οὐκ ὅτι τὸ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμέν. ὁ πῦρ φησὶν ὁ κύριος, οὐ πατέρα ἑαυτὸν διαγορεύων, οὐδὲ τὰς τῆ ἰσοστασίαν δύο φύσεως, μίαν ἐν σαφηνίζων ὅτι πῦρ πατρικῶν ἐμφερῶν ἀκευθῶς πέφυκε σώζον ὁ υἱὸς τῆ πατρὸς, πῦρ καὶ πάντα ὁμοιότητά αὐτοῦ ἐκ φύσεως ὁμομαξάμενος, ἔσται ἀπαλλακτος εἰκὼν τῆ πατρὸς πυχάνων, καὶ τῆ θεωροτύπου ἐκτυπος χροακτῆρ. ὅταν καὶ τῶ πτωκαῦτα ποδῶν ἰδῆν Φιλίππῳ ἀφ' ὧν ὁ κύριος ἐμφανίζετο πρὸς ὃν λέγοντα, εἰς ἡμῖν πατέρα, λέγει ὁ ἑωρακὴς ἐμε, ἑώρακα πατέρα. ὡσαύτ' ἐσὸ πῦρ ἀκλιδῶτου καὶ ἐμψύχου, θείας εἰκότος αὐτοῦ, θεωρουμένου τῆ πατρὸς, ὃν ὁμοιον ἐν ψαλμοῖς ἀγνώστῳ φασιν ἐν τῷ φωτὶ σου ὁ λόμδα φάει. διὸ δὴ καὶ ὁ ἡμῶν υἱὸν, ἡμῶν πατέρα. ἔσται εἰκότως. πᾶσα γὰρ ἀσέβης φωνὴ εἰς υἱὸν λέγεσθαι πλωμωμένη, εἰς πατέρα πῦρ ἀναφορὰν ἔχει. Καὶ ἔλοιπὸν ὅτι σαμασόν, ὁ μέλλω γράφειν, ἀγαπητοί, εἰ τὰς κατ' ἐμοῦ ψευδεῖς διαβολὰς, καὶ τῆ δισεβείατου ἡμῶν λαοῦ, ἐκείσομαι; ἔγὼ καὶ τὸ θεότητος τῆ υἱοῦ τῆ θεοῦ παρὰ τῶν ἁγίων, οὐδὲ τὰς κατ' ἡμῶν ἀχρεΐσεις περὶ τῆς παραποιῶται λέγειν. οἷγε οὐδὲ τῶν δεχάμων ἵνας συγκρίνειν ἑαυτοῖς ἀξιοδοῖν, οὐδὲ οἷς ἡμεῖς ἐκ

ANNO
CHRISTO
325.

* in. d. p. p.

* in. d. p. p.

* in. d. p. p.

ANNO
CHRISTI
325

ἐκ παίδων ὁμιλήσαντων διδασκα-
 λους ὅξιστοδοξοῦσιν ἀέχοντα, ἀλλ' ὅδε
 τῶ νῦν πάντες συλλειτουργῶν ἡ-
 να εἰς μέτρον ἁφίεσθαι ἡρώτων, μὴ
 νοῖσθαι * ἀκλήμονες καὶ δογμα-
 των ὡρεται λέγοντες ἔϊ), καὶ αὐτοῖς
 ἀποκεκαλύφθαι μόνοις, ἀπὸ οὐ-
 δεινῆ ἰσχύος ἡλίον ἐπέφωπε φυ-
 κεν ἐλθεῖν εἰς ἔννοιαν. ὡ ἀνοσίε τι-
 φου καὶ ἀμέτρον μαρίας, καὶ μελα-
 γρολοῖς ἡρμοσμένης δόξης κατῆς,
 καὶ σατανικοῦ φρονήματος εἰς τὰς
 ἀνοσίεσις αἰμάτων ψυχῆς ἀποσκίρρω-
 σαντος. οὐ κατῆδεν αὐτῆς ἡ τῆς ζο-
 χαίων γραφῶν φιλοδοξία σαφῆ-
 νεια, οὐδὲ ἡ τῆς συλλειτουργῶν σύμ-
 φωνος ἡ Χριστοῦ βλαβεία τῆ κατῆ
 αὐτῆς ἡρασύνη αἰμάτων ἡμαῦρωσεν.
 ὡν οὐδὲ τῆ δαίμονια τῆ ἀνοσιουρ-
 γίας ἀπέξῆ), φανεῶν βλασφημιῶν
 καὶ τῆς ἰσχύος τῆς θεοῦ εἰπεῖν φυλατ-
 τήρια. Ταῦτα μὲν οὐκ ἡμῖν καὶ
 πτω ἀφροδοσαν δυνάμειν * ἐπιπορή-
 ῶν παρὸς τῶν ἀπειθέτων ὑλακῆ
 καὶ τῆς Χριστοῦ κομισαμένων, καὶ
 πτω εἰς αὐτὴν ὡσεὶ βίαν ἡμῶν συ-
 κοφαντικῶν παροδεμένων. φασὶ
 ἡμᾶς ὅτι φιλώφωρ ἐφῆρε-
 τὰ μύθων, ἀποστροφῶν μύθους πτω
 ὅξ ἐκ ὄντων ἀσεβῆ καὶ ἀγραφεῶ
 καὶ Χριστοῦ βλασφημιῶν, ἀγνήνη-
 τῆ διδάσκον δύο, δύο οὖν πατέρῶν λέ-
 γοντες ἔϊ) ὅ ἀπαίδωποι, ἡ ὅξ ἐκ
 ὄντων αὐτῶν ἔϊ) φρονεῖν, ἡ πάντως
 ἀγνήνητα λέξαν δύο, ἀγνωσοῦτες ὅ
 ἀνάσκητοι, ὡς * μακρόν αὐ εἶν με-
 τὰ τὸ πατρὸς ἀγνήνητου, καὶ τῆ κλειδέν-
 των ὑπὸ αὐτῶ ὅξ ἐκ ὄντων, λο-
 γικῶν τε καὶ δλόγων. ὡν μεσι-
 ingenitus est, & res ab eo conditas ex nihilo, siue rationis sint partici-

lis, quibus nos ab ineunte ætate vsq̄
 fumus præceptoribus, se pares exi-
 stimari sinunt; imo ne vnum qui-
 dem collegarum nostrorum satis
 doctum esse censent; sed se solos sa-
 pientes, solos * egestatem volunta-
 riam sectantes, solos dogmatum
 inuentores, & sibi solis ea doctrinæ
 patefacta esse mysteria, quæ in nul-
 lius vnquam sub sole cogitatio-
 nem ac mentem venerint, arbitran-
 tur. O impiam arrogantiam! o in-
 faniam immensam! o inanẽ gloriam
 cum furore coniunctam! o spiritus
 plane satanicos, qui impiis eorũ a-
 nimis velut callũ malitiæ obduxer-
 e! Nõ Deo grata veterum scriptu-
 rarũ explanatio vllum ipsis incussit
 pudorem; non consentiens colle-
 garum & pia de Christo doctrina
 eorum audaciam repressit: quorum
 scelus nefarium ne dæmones qui-
 dem (quippe qui sedulo caueant,
 ne vllam omnino maledicam &
 contumeliosam vocem contra Fi-
 lium Dei cloquantur) omnino to-
 lerabunt. Ista a nobis pro virili no-
 stra parte in præsentia allata sunt
 ad eos coarguendos, qui in tam ine-
 pro contra Christum latratu, tam-
 quam in puluere se exercent, & no-
 stræ erga illum pietati falso obtre-
 ctare nituntur. Nam isti ridicula-
 rum fabularũ inuentores asserunt,
 nos dum blasphemiam illam impi-
 am, & a nemine vnquam literis
 proditam, nimirum quæ Christum
 filium Dei ex nihilo ortum prædi-
 cat, auersamur, duo ingenita tra-
 dere: atque, quæ est eorum insci-
 tia, dicunt necesse esse alterum ex
 duobus istis statuere, nempe vel
 eum ex nihilo creatum, vel omni-
 no duo esse ingenita: siquidem pro-
 pter inertiam ignorant prorsus,
 multum interesse inter Patrem qui

*ad fastigiũ
sciẽtiæ per-
uenissẽ.

*in. 22m
16. 22m

*in. 22m
16. 22m

pes illa quidem, siue expertes: quorum quæ media est natura vnigenita, per quã Pater Dei Verbi hanc vniuersitatem ex nihilo fabricauit, ex ipso qui Pater est, genita fuit; sicut ipse Dominus quodam in loco testatur his verbis: *Qui diligit Patrem, diligit quoque Filium qui ex eo genitus est.* De quibus nos sic credimus, vti apostolicæ placet ecclesiæ: In vnum nempe ingenitum Patrem, qui a nulla causa suum esse habet, qui nec alius esse, nec mutari potest: qui semper similiter & eodẽ modo se habet: qui neque accessio- nis, neque decessio- nis capax est: qui legem, prophetas, & euangelia nobis tradidit: qui denique patriarcharum, apostolorum, & omnium sanctorum Dominus est. Et in vnum Dominum Iesum Christũ filium Dei vnigenitum, genitũ quidem non ex eo quod non est, sed ex eo qui Pater est: neque id quidem more corporeo, per incisionem, aut diuisionum fluxiones, vt Sabellio & Valentino visum est: sed modo quodam qui verbis explicari, exprime omnino non potest, secundum illam Prophetę vocem, quam supra posuimus: *Generationem eius quis enarrabit?* cum eius subsistentia a nulla natura mortali peruestigari queat, quemadmodum neque ipse Pater a quoquã indagari, propterea quod rationis particeps natura humana cognitionem diuinæ a Patre generationis comprehendere nequit. Quas res non par est, vt viri spiritu veritatis incitati, a me perdiscant: præsertim cum vox Christi de hac re vestris auribus circumsonet, & doceat, nimirum quod *nemo nouit quis sit Pater, nisi Filius; & nemo nouit quis sit Filius, nisi Pater.* Hunc præterea agnoscimus perinde atque Patrem, nec alium atque

1. Ioan. 5. v. 1.

1. Ioan. 53. v. 8.

Luc. 6. 10. v. 22.

τῆλουσα φύσις μονογενῆς, δι' ἧς ἅ
 ὅλα ἐξ ἐκ ὄντων ἐποίησεν ὁ πατήρ
 ἔ. δεῦ λόγου, ἢ ἐξ αὐτοῦ ἢ ὄντος πα-
 τρός γεννηθῆναι. ὡς κὶ αὐτὸς ποῦ δι-
 κηρῶτα λέγων ὁ κύριος. ὁ ἀ-
 γαπῶν τὸν πατέρα, ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν τὸν
 γεννηθῆναι ἐξ αὐτοῦ. ὡς ὅτι ὡν ἡ-
 μεῖς οὕτως περὶ ἑαυτοῦ, ὡς τῆ δό-
 σολικῆ ἐκκλησίᾳ δοκεῖ εἰς μόνον
 ἀγγέλλον πατέρα, οὐδένα τῶ ἐξ
 αὐτοῦ ἢ ἀπὸν ἔχοντα, ἀξέπλον τὸν κὶ
 ἀναλλοιώτον, ἀεὶ κτ' τὰ αὐτὰ κὶ
 ὡσαύτως ἔχοντα, οὐτε περὶ ἑαυτοῦ,
 οὐτε μείωσιν ἢ περὶ ἑαυτοῦ νόμου
 κὶ περὶ φητῶν κὶ διαγγελίων δοπι-
 σε, πατεριάρχων κὶ δόσολων κὶ
 ἀπάντων ἀγίων κύριος. κὶ εἰς ἕνα
 Ἰησοῦ Χριστόν, ὃν τῶ θεοῦ τὸ
 μονογενῆ, γεννηθέντα ἐκ ἐκ τῶ μη-
 ὄντος, ἀλλ' ἐκ τῶ ὄντος πατρός, οὐ κτ'
 τῶ σωματικῶν ὁμοιότητος τῶ
 τῶ, ἢ τῶ ἐκ διαίρεσων δόσολ-
 ροῖαις, ὡς περὶ Σαβελλίᾳ κὶ Βαλε-
 ντιᾳ δοκεῖ. ἀλλ' ἀρρήτως κὶ ἀνεκ-
 διηγήτως, κτ' εἰπόντα, ὡς αὐ-
 τῶ παρὲν ἑαυτοῦ τὸν υἱὸν αὐ-
 τῶ δὴ γεννηθέντα; ἢ ἑαυτοῦ αὐ-
 τῶ τῶ φύσις ἀπεριερα-
 σου τῶ ἀμοιότητος, καὶ ὡς ὁ
 πατήρ ἀπεριεραστός ἐστίν, διὰ τὸ μὴ
 χωρεῖν τὸ τῶ λογικῶν φύσιν, τὸ πα-
 τερικῆς θεογονίας τὸ εἶδησιν. ἀπὸ οὐ
 ἀπὸ ἐμοῦ δεῖ μαθεῖν ἀνδρας ποῦ τὸ
 ἀληθείας πνύματι κινουμένοις,
 ἑαυτοῦ ἡμᾶς κὶ τῶ φητῶν
 Χριστοῦ ὡς ἑαυτοῦ φωνῆς, κὶ διδα-
 σκούσης. ἐδὲ οἱ δὲ πῶς ἐστὶν ὁ πατήρ,
 εἰ μὴ ὁ υἱός, κὶ οὐδὲ οἱ δὲ πῶς ἐστὶν ὁ
 υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ ἀξέπλον τῶν κὶ
 ἀναλλοιώτων ὡς τὸ πατέρα, ἀπερι-

ANNO
CHRISTO

ANNO
CHRISTO

ANNO
CHRISTI
325.

δὲν, καὶ τέλει ὡς ὅν, ἐμφεβῆ τῶ
 πατρὶ μεμαθήκαμεν, μόνω τῶ
 ἀρχυνήτω λόγῳ ἐκείνου· εἰ-
 κὼν γὰρ ὅστιν ἀπικριβωμένη καὶ ἀ-
 παραλλακτος τῆ πατρὸς. πάντων
 γὰρ ἡ πῶ εἰκόνα πλήρη, δι' ὧν ἡ
 μείζων ἐμφέρεια, δῆλον, ὡς αὐ-
 τὸς ἐπαίδευσεν ὁ κύριος, ὁ πατήρ
 μου, λέγων, μείζων μου ὄστί. καὶ
 καὶ τὸ τοιοῦτον καὶ αἰεὶ ἔσθι ὡς ὅν ἐκ
 πατρὸς πνεύματος ἀπαύρασμα
 γὰρ ὄστί τῆς δόξης, καὶ χαρακτήρ τῆς
 πατρικῆς ὑποστάσεως. ἀλλὰ μή-
 τις τὸ, αἰεὶ, παρὰ ὑπόνοιαν ἀρχυ-
 νήτου λαμβανέτω, ὡς οἰονταὶ ὅτι
 τὰ τῆς ψυχῆς ἀσθητικὰ πεπεσο-
 μένοι. οὔτε γὰρ τὸ, ἰσῶ, οὔτε τὸ, αἰεὶ,
 οὔτε τὸ, παρὰ αἰώνων, ταυτὸν ὄστί
 τῶ ἀρχυνήτω. ἀλλ' οὐδ' ὁ ποιῶν δὲ
 ἀσθητικῶν ἐννοία ὀνοματοποιῆσαι
 ἀποσταλά, δηλοῖ τὸ ἀρχυνήτων ὡς
 καὶ ὑμᾶς οὕτως ἐκδέχεσθαι πνεύμα,
 καὶ περὶ ἑρῆκα τῆ πατρὸς πάντων ὑ-
 μῶν ὀρθῆ παρὰ τῆς, καὶ μηδένα
 ἔσθιν τούτων τῶ ὀνομάτων τὸ
 ἀρχυνήτων δηλωσῶν. εἰσὶ γὰρ οἰο-
 νεὶ χροῶν ἔσθι παρὰ τῆς ταῦτα
 τὰ ὀνόματα· τῶ μὲν τὸ κατ' ἀξίαν
 τῆ μονοφυσιῶς θεότητα, καὶ οὐδὲ
 δεχασίον σημαίνην μὴ διωά-
 μενα· τῶ δὲ ἀγίων ἀνδρῶν, ὡς δι-
 ναμὸς ἐκείτω, ἐμφανίσαι τὸ μυστή-
 ρει βιαζομένων, καὶ συζητῶντων
 αἰτωμάτων παρὰ τὸ ἀπρόσβλητον δι' ὁ-
 λόγου λόγου, διὰ τῆ λέξιν
 εἰς ἀ ἐφάσκαμεν. εἰ δὲ τὸ παρὰ τὸ
 ἀσθητικῶν, διὰ γὰρ τῶν φερόμενα
 μείζων ἢ παρὰ τῶν ἀνδρῶν,
 τὰ ἐκ μέρους αὐτοῖς γνωσθέντα
 κατὰ τῶν λέγοντες, δῆλον ὅτι πο-

Concil. Tom. 2.

alium esse, nec mutari posse, nul-
 lius rei indigentem, perfectum Fi-
 lium, similem Patri, & eo solum
 quia ingenuus ille fit, illi ceden-
 tem. nam est accurata & expressa
 Patris imago. Atque constat ima-
 ginem plene complecti debere eas
 omnes res, quibus exemplar ipsum
 quod maius est, perfectius expri-
 matur; sicut ipse Dominus docuit:
Pater maior me est. Atque hac ra-
 tione inducti, Filium a Patre sem-
 per existere credimus. est enim
splendor gloria, & character paterna
substantia. At nemo hanc vocem,
Semper, sic intelligat, ut idem signi-
 ficet quod ingenuus, sicut ipsi pu-
 tant qui sensus animorum habent
 plane obæcatos. Nam neque quod
 dicitur, *Erat, semper,* & ante sæcu-
 la; idem est quod *Ingenitum:* imo
 vero neque vlla vox, quam huma-
 na mens conetur effingere, expri-
 mere potest illud, *Ingenitum,* quod
 quidem ipse fretus vestro recto
 de omnibus rebus iudicio, vos quo-
 que eodem modo accipere confido;
 quandoquidem hæ voces non
 significant esse *Ingenitum.* nam hæ
 tamquam temporum productio-
 nem videntur in se complecti, diu-
 nitatem autem vnigeniti, & (ut ita
 dicam) antiquitatem, pro dignita-
 te explanare nequeunt. Vnde eue-
 nit, ut sancti viri, cum hoc myste-
 rium explicare singuli pro viribus
 enixe contendant, veniam petant
 ab auditoribus, & apud illos non
 sine causa se excusare conentur, his
 fere verbis: *Eatenus de iis rebus in-*
stituimus, quatenus mentis nostræ
vis consequi potest. Si qui sunt qui
 expectent vocem vllam perfectio-
 rem ore humano efferri, quam ca-
 ptus fert humanus, dicantque ea
 quæ fuerant ipsis ex parte cognita,
 iam obscurari; est sane perspicuum,

Ioh. 14.
v. 28.

Hebr. 1. v. 3.

A a ij

quod illud, Erat, semper, & ante
 sæcula, longe abest ab eo quod illi
 expectant: quæ quidem cuiuscum-
 que generis sint, non sunt idem
 cum Ingenito: ac propterea & di-
 gnitas quæ est ingeniti Patris pro-
 pria, ei seruanda est, dicendumque
 nullum ipsi esse eius essentia cau-
 sam; & honor Filio debitus ei tri-
 buendus, assignandaque illi gene-
 ratio a Patre initio carens. Et more
 folito cultus illi deferendus, dum-
 modo has voces, Erat, semper, &
 ante sæcula; pie & sancte, cum de
 eo loquimur, proferamus: non tam-
 en ut quidquam de eius diuinitate
 detrahamus, sed ut exquisitam
 omnino imagini & figuræ Patris
 attribuamus similitudinem, & In-
 geniti vocabulum Patri, utpote e-
 ius solum proprium, adscribend-
 um propterea existimemus, quod
 Saluator ipse dicit: *Pater maior me
 est.* Ac præter istam piam de Patre
 & Filio sententiam, vnum præterea
 Spiritum sanctum, sicut nos do-
 cent sacrae literæ, confitemur; qui
 non modo sanctos homines veteris
 testamenti, sed etiam diuinos noui
 testamenti doctores innouauit. Ec-
 clesiam porro apostolicam, vnam
 & solam catholicam agnoscimus;
 quæ sicut nunquam expugnari po-
 test, etiam si totus mundus eam
 oppugnare instituat; sic omnem
 impiam aliter sententiæ incurfio-
 nem euincit ac profligat; quando-
 quidem eius paterfamilias nos effi-
 cit satis animosos, dum clamat:
Confidite, ego vici mundum. Post
 hæc credimus ex mortuis resurre-
 ctionem, cuius primitiæ fuit Do-
 minus noster Iesus Christus, qui
 corpus non specie adumbratum,
 sed verum ex Deipara Maria sum-
 psit: in fine sæculorum descendens
 θεοτόκου Μαρίας, ἵπῃ σωτηρία τῶν αἰώνων εἰς ἀθήμειν ἀμδρπίας ἱπῃδῆ-

λυ εἰλπιζομενου λειπε) τῶ, λω, κη
 τῶ, αει, κη τῶ, παρῶ αἰώνων ἀπρ δ' αἰ
 ἡ, ἰσῆ ἐστὶ τῶν τῶ ἀγγηνητω. ἐκοιυ
 τῶ μδρ ἀγγηνητω πατερι οἰκειον ἀ-
 ξίωμα φυλακτεον, μηδὲνα τῶ εἶ
 ἀπὸ τ' αἰπον λέγοντας τῶ ἡμῶ τ'
 ἀρμδζουα ἡμω δῶνονεμητεον, τ'
 δῶαρρον ἀπὸ παρῶ τῶ παδρῶ γῶ-
 νησιν ἀναπέντας κη ὡς ἐφῶσα-
 μδρ ἀπὸ σέας δῶνονέμοντες, μῶ-
 νον ὕσεβῶς κη ὕφῆμως τῶ, λω, κη
 τῶ, αει, κη τῶ, παρῶ αἰώνων, λέγοντες
 ἐπ' αἰῶ. τ' μδρ τοι θεοτήια αἰῶ μῆ
 παρῶ μδρ μοι, δλλὰ τῆ εἰκόνι κη τῶ
 χαρακτῆρι τῶ παδρῶ ἀπικριβωμέ-
 νλω ἐμφέρσαν κη πάντα ἀιἀλεῖ-
 τες τῶ ἀγγηνητων τῶ πατερι μονον
 ἰδῶμα παρῆναι δδξάζοντες, ἀτ δῆ
 κη αἰῶ τ' φάσκοντες τ' σωτήρος ὁ πα-
 τῆρ μου μείζων μου εἶ. παρῶς ἡ τῆ
 ὕσεβῆ τῶ τῶ παδρῶ κη ἡδ δῶ-
 ξη, κη δῶς ἡμῶς ἀι δῶμα χαρῶ δῆ-
 δάσκοισιν, ἐν πῶμα ἄγιον ὁμολο-
 γοδμδρ τῶ καινίσαν τοῖς τε τῆς πα-
 λαμας διαθῆκης ἀγίοις ἀνθεσῶ τοις,
 κη τῶ τῆς χρημαλιζούσης καινῆς
 πιδδωτας θεοῖς. μῆδρ κη μόνλω
 κη δολικῶ, τ' δποσολικῶ ἐκκλη-
 σίαν, ἀκαταίρετον μδρ ἀει, κη ἀν πῶς
 ὁ κόσμος αἰτῆ πολεμῆν βεβλήη),
 νικηφόρ) ἡ πάσης τ' τ' ἐπεροδῶ-
 ξων ἀσεβειάτης ἐπαναστάσεως, ὕ-
 δεροῖς ἡμῶς κατῶσιβῶσαν τῶ
 οἰκοδεασότου αἰτῆς, διὰ τῶ βοδῶ
 δεροῖτε, ἐγῶ νενίηκα τ' κόσμ)·
 μ) τῶ τῶ ἐκ νεκρῶν ἀιάσαν οἰδα-
 μδρ, ἡς ἀπαρῆ γέρονεν ὁ κύριος ἡ
 μῶ ἱσοῖς Χριστός, σῶμα φορέ-
 σης ἀληθῶς κη οὐ δοκῶς ἐκ τ'
 θεοτόκου Μαρίας, ἵπῃ σωτηρία τῶν αἰώνων εἰς ἀθήμειν ἀμδρπίας ἱπῃδῆ-

ANNO CHRISTI 325

Ioan. 14. 9. 28.

Ioan. 16. 7. 33. 1. Cor. 15. 20.

ANNO
CHRISTI
325.

μήσας τῶν ἁγίων τῶν ἀνθρώπων, σω-
 ρωθεὶς ἐκ τοῦ θανάτου, ἀλλ' ἔτι διὰ ταῦ-
 τα τῆ ἑαυτοῦ θεότητος ἠθῶν γενη-
 μένος· αἰσας ἐκ νεκρῶν, ἀνάλη-
 φθεὶς ἐν ἔρανοῖς, καθήμενος ἐν δε-
 ξιά τῆ μεγαλοσύνης τοῦ θεοῦ. Ταῦτα
 ἐκ μέρους ἐνεχράξα τῆ ὀπισθοῦ, τὸ
 καθ' ἑκάστον ἐπὶ ἀκριβείας γράφειν
 φορικόν, ὡς ἐφην, ἐπὶ νομίσας, διὰ
 τὸ μηδὲ τῆ ἑρανοῦ ὑμῶν ταῦτα λελη-
 θῆναι ἀποδιδόναι. ταῦτα διδάσκοντες,
 ταῦτα κηρύττοντες, ταῦτα τῆ ἐκκλη-
 σίας τὰ δόξαστικα δόγματα, ὑπὸ
 ὧν καὶ δόκονήσκοντες, τῆ ἑξομυδῶς
 αὐτὰ βιαζομένων ἠθῶν πεφρονι-
 κότες, εἰ καὶ διὰ βασιλῶν ἀναγκάζου-
 σι, τῆ ἐν αὐτοῖς ἐλπίδα μὴ δόξασ-
 τῶν. ὧν ἐκαστοὶ ἁγιοὶ ἐκκλησίου
 ἀμφὶ τῆ Ἀρσῶν καὶ Ἀχίλλαν, καὶ
 τῆ Ἀλεξάνδρου αὐτοῖς πολέμοι,
 ἀπεώδοντες τῆ ἐκκλησίας, ἀλλότριον
 ἁγιοῦ τῆς ὁμοσεύς ἡμῶν διδά-
 σκαλίας, καὶ τῆ μακαρίου Παύλου
 λέγοντα· εἰ τις ὑμᾶς ἀναγγεῖται
 ὡς ὁ ἀρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω,
 καὶ ἁπλοῦς ὅς ἑρανοῦ ἐπὶ ὡρο-
 ποιήται. ἀλλὰ καὶ εἰ τις ἐπεροδιδά-
 σκαλεῖ, καὶ μὴ ὡροσερχεῖται τοῖς ὑ-
 γαίνουσι λόγοις τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆ κατ' ὁμοσεύς
 διδασκαλία, πετύφω, μηδὲν ὀπι-
 σάμενος ἐπὶ ἐξῆς. πύτοις οὐκ ἀ-
 ναθεματιζόμεναις ἀπὸ τοῦ ἀδελφότη-
 τος, μηδεὶς ὑμῶν δεχέσθω, μηδὲ
 ἀνεχέσθω τῆ λεγομένων, ἢ γενο-
 μένων ὑπὸ αὐτῶν. πάντα ἁγίοι ἁγιο-
 τῆς ψάδου, ἀλήθειαν οὐ μὴ λα-
 λήσωσι. πεδέρχοι τὸ τὰς πόλεις,
 οὐδὲν ἑπερον ἀποδίδοντες, ἢ τῶν
 φιλίας ὡροσερχεῖται, καὶ τῶν τῆ εἰρήνης ὀνομαί, δι' ἑποκρίσεως καὶ κολακείας

ad genus humanum ad delēda pec-
 cata: qui crucifixus est, & mortuus,
 sine vlla suæ diuinitatis imminu-
 tione: qui resurrexit a mortuis, a-
 scendit ad celos, & sedet ad dexte-
 ram maiestatis Dei. Ista quidem
 ex aliqua parte epistola complexus
 sum, quandoquidem singula accu-
 rate literis profequi, absurdum,
 vt dixi, ideo sum arbitratus, quod
 eadem res vestras pias ac studiosas
 mentes minime fugiant. Ista doce-
 mus, ista prædicamus, ista sunt ap-
 ostopolica ecclesiæ dogmata, pro
 quibus mortem oppetere non du-
 bitamus: nec vero moramur eos,
 qui nos ad hæc eiuranda & retra-
 ctanda compellere student; & li-
 cet nos tormentis cogere aggre-
 dianur, non tamen spem, quæ in
 hac fide est, abiiciemus. Cui do-
 ctrinæ Arius, Achilles, & reliqui
 pariter veritatis hostes refragati,
 ecclesia exturbati sunt; quippe
 cum sint a pia nostra doctrina pror-
 fus auersi, iuxta illam beati Pauli
 sententiam: *Si quis vobis euangeli-*
zauerit prater id quod accepistis, ana-
thema esto, licet angelum e celo se si-
mullet. Quin etiam, *si quis aliud do-*
ceat, & non accedat sanis sermoni-
bus Domini nostri Iesu Christi, & do-
ctrina quæ secundum pietatem est, is
inflatus est, nihil sciens. & quæ le-
 quuntur. Istos vero a fratribus a-
 nathemati addictos nemo vestrum
 excipiat, neque eorum verba vel
 scripta audire sustineat. omnia
 enim præstigiatores ementiuntur;
 veritatem loqui nesciunt. Nam
 per vrbes circumcursant, non alio
 quidem studio adducti, quam vt
 amicitia obtentu, & pacis nomi-
 ne, literas per simulationem assen-
 tationemque dent, accipiantque:

Gal. c. 1. v. 8.

1. Tim. c. 6.
v. 3.

2. Tim. 3. 6.

quo per illas in errorem mulierculas paucas peccatis onustas, quas dolo deceperint, facilius inducant. & quae sequuntur. Quapropter istos, qui tot scelera contra Christum ausi sunt, qui religionem Christianam partim maledictis palam concidere, partim in iudiciis contumelia exponere; qui tempore pacis, quantum in illis est, persecutionem contra nos concitare; qui denique arcanum Christi generationis mysterium enervare impense laborarunt: istos, inquam, fratres carissimi, & fide nobiscum consentientes, auersati, vna nobiscum contra insanam eorum temeritatem adiungite suffragia, non aliter atque alii collegae nostri, qui rem aegre ferunt, qui epistolas contra istos scriptas ad me miserunt, qui libello aduersus eos edito subscripserunt: quae omnia per filium meum Apionem diaconum ad vos misi; ac primum epistolas collegarum qui sunt in tota Aegypto & Thebaide, deinde eorum qui Libyam, Pentapolim, Syriam, Lyciam, Pamphyliam, Asiam, Cappadociam, & alias regiones hisce finitimas incolunt: quorum exemplum vos imitantes, persuasum habeo ad nos itidem daturus literas. Et cum multae aliae curationes ad eos sanandos qui hoc errore vulnerati sunt, adhibita sint; tum istud etiam remedium ad medicinam populo ab istis decepto faciendam inuentum est, obtemperanti, & cum consensum collegarum nostrorum intelligant, eorum auctoritate ad poenitentiam se serio recipienti. Salutate vos ipsos mutuo vna cum fratribus qui vobiscum sunt. Opto, fratres carissimi, tum vos in Domino valere plurimum, tum fructum ipse ex vestro pio in Chri-

σταματα διδοναι η λαμβανειν, πωρος το πλημαν δια τετων τα υω αυτων ηπετημυα ολιγα ζωακαελα σεσωρδινυρα αμφοταε και τα εξης. πούτοις ουω εδω ποσάυται κτ' Χριστο πολμησαντας, εδω Χριστιανισμων τετο μδν δημοσία διασύραντας, τετο δε επιδικασπειων επιδεικλιαν φιλομυμδμοις, εδω διωγμων ημιν εν εριωη, το οσον επ αυτοις, επεγειραντας, εδω το αρρητον μωσειων ε Χριστο γηνήσεως ενδουεισαντας, πούτοις λποσραφέντες, αγαπητοι η ομόψυχοι αδελφοι, συμψηφοι γινεσθε κτ' ης μανιωδου αυτων πολμω, και ε ομοιοτητα η ανακατισαντων συλλετουργων ημω, και επιδεικλιαντων μοι και αυτων, και το πομω σωυπογραψαντων α και διεπεμψαμω δια τε υωδ μου Απωνω τε διακονου τετο μδν πασις Αιγυπτου και Θηβαιδω, τετο δε Λιβυης πε και Πενταπολειω, και Συριας, η επ Λυκίας, και Παμφυλιας, Ασίας, Καππαδοκίας, και ην άλλων περιχωρον, ων και ομοιοτητα η παρ ημω δεξεσθαι πέπειδα. πολλων γαρ μοι βοηθηματων πωρος εδω βλαβέντας πεπορισμένων, η τετο ερηω λισφαρμακων τε υω αυτων απατηθέντος λαοδ, πειθομδμων, η πας ην συλλετουργων ημω συκαταδέσειν εις μεπεινοισαν δια τουτου ερχεσθαι σωυδαζοντων. Ασπασαθε λλληλοισ ουω η παρ ημω αδελφοτηε. ερρωδαι υμας εν κωεωω χωμαι, αγαπητοι, οναμω ημω η φιλοχει-

ANNO CHRIS. 321.

Soph. 1. 2.

Επιτ. 2. 2. 2.

ANNO
CHRISTI
325.

του ψυχῆς. εἰσὶ δὲ Ἐνανθεματι-
δέντες αἰρεσιώται, ἔκτο πρεσβυτέ-
ρον μὲν, Ἀρειος· ἔκτο διακόνων δὲ,
Ἀχιλλᾶς, Εὐζώιος, Αειθαλής,
Λούκιος, Σαρμάτης, Ιούλιος,
Μινας, Ἀρειος ἕτερος, Ἑλλάδιος.

stum animo percipere. Sunt autem
hæretici anathemate damnati, ex
numero presbyterorum, Arius; ex
diaconorum autem, Achilles, Eu-
zoius, Aithales, Lucius, Sarmata,
Iulius, Menas, Arius alter, & Hel-
ladius.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΛΕ-
Ξάνδρου Ἀλεξανδρείας
ἐπιστολὴ β'.

ALTERA EPISTOLA
Alexandri episcopi
Alexandriæ.

Τοῖς ἀγαπῆται καὶ ἡμιωθέτοις
συλλειτουργοῖς, τοῖς ἀπαντα-
χθὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας,
Ἀλέξανδρος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

*Dilectis & honorabilibus, qui ubi-
que sunt, catholica ecclesia commu-
nistris, Alexander in Domino sa-
lutem.*

Σοφ. βιβ.
α. κρ. γ'.

ΕΝΟΣ σώματ' ὄντ'
τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας,
ἐν πολλῆς τε οὔσης ἐν ταῖς θείαις γρα-
φαῖς, πρεῖν τὸ σῶμα τῆς
ὁμοιοῦσας καὶ εἰρήνης.

CVM sit vnum corpus ecclesia
catholica, cumque in diuinis
scripturis præceptum sit, vt con-
cordiæ ac pacis vinculu seruemus:
*Vide reliquum infra apud Gelasium
in Actis Concilii Nicæni lib. 2. c. 3.*

Ex Socrat.
lib. 1. c. 3.
Epb. 4. c. 3.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
βασιλέως πρὸς τὴν συνέδον
πρὸ εἰρήνης.

CONSTANTINI IMP.
oratio ad Concilium Nicæ-
num de pace.

Εὐφ. βιβ.
α. κρ. γ'.

ΕΥΧΗΣ μὲν ἐμοὶ τέλος ἴδω,
ὦ φίλοι, τῆς ὑμετέρας ἀπο-
λαύσαι χορείας· τοῦτου δὲ τυγῶν,
εἰδέναι τῷ βασιλεῖ τῶν ὄλων τὴν
χαρὴν ὁμολογῶ, ὅτι μοι πρὸς τοῖς
ἄλλοις ἀπασιν, ἔπειτα κρείττον ἀγα-
θοῦ παντὸς ἰδεῖν ἐδώρησάτο· φημι
δὲ τὸ σωτηριώδη ὁμοῦ πάντας ἀ-
πολαβεῖν, μίαν τε κοινὴν ἀπάντων
ὁμόφροντα γνώμην θεάσασθε. μὴ δὲ
οὐκ ἀσπίδου ἕως ἐχθρὸς τοῖς ἡμε-
τέροις καλοῖς λυμαίνεσθω· μηδὲ τὴν
πυρρῶν θεομαχίας ἐκποδῶν
ἑρμείους, θεοῦ σωτήρος διώμει,
ἐπέρος ὁ φιλοπόνηρος δαίμων τῶν
θεῶν νόμον βλασφημίας πει-

QVONIAM mihi admodum
in optatis fuit, amici carissi-
mi, isto vestro confesſu aliquando
frui: iam eo potitus, regi & mode-
ratori omnium Deo ideo gratias
me agere debere fateor, quod mihi
præter alia omnia largitus est, vt
istud quod omnibus bonis antecel-
lit, nempe vos in vnum conuoca-
tos, vnamque omnes & consen-
tientem habituros voluntatem, o-
culis tandem aspiciam. Nolite igitur
pati, vt vlla inuidiæ tempestas,
noſtris rebus prosperis inimica,
istud bonum labefactet: neq; cum
tyrannorum dimicatio contra Deum
suscepta, iam Dei virtute proſtiga-
ta sit, vt denuo perditus dæmon di-
uinam Christi disciplinam & reli-

Ex Euseb.
lib. 3. de vi-
ta Constant.
c. 12.
Prolixiorē
aliam Con-
stantini or-
ationē vi-
de infra a-
pud Gela-
sium lib. 2.
cap. 7.